

# KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

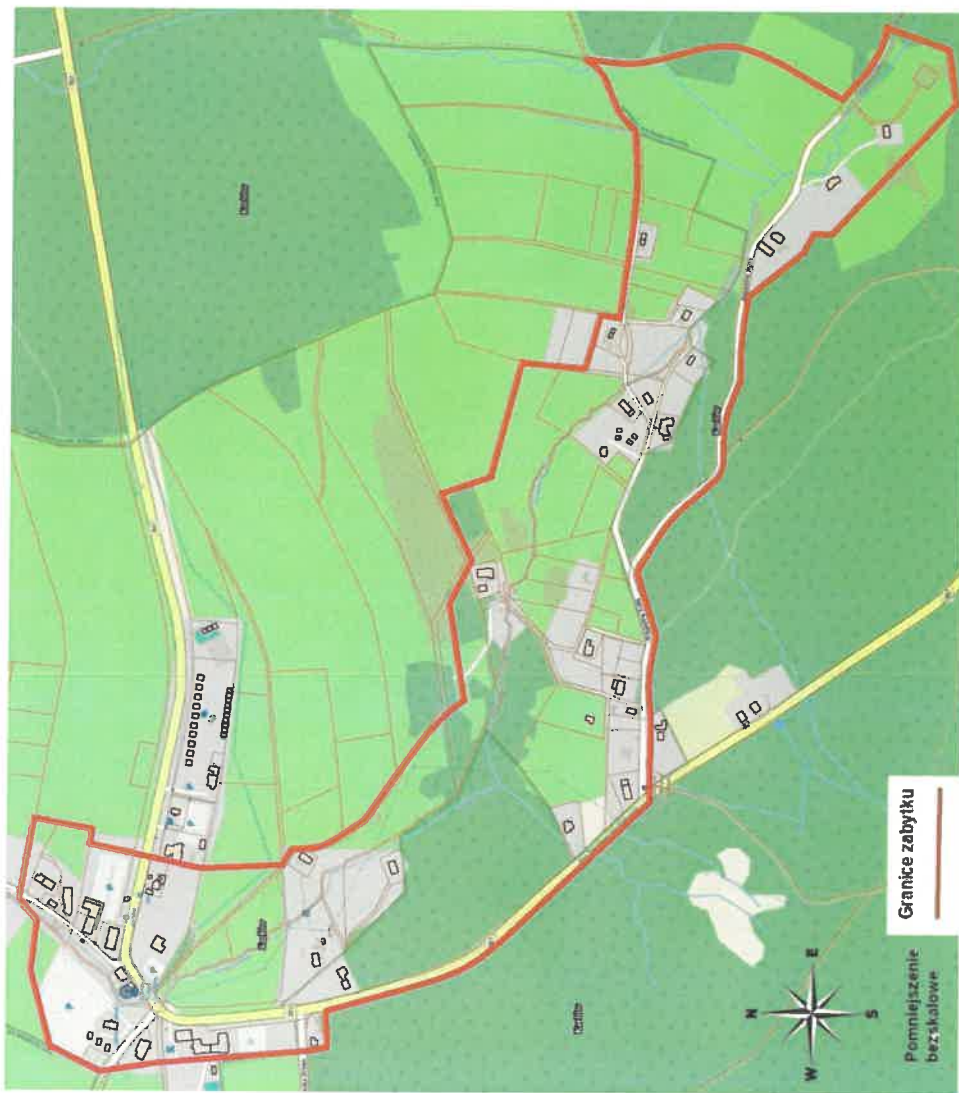
1. Nazwa

**HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI KARŁÓW**

2. Czas powstania

**XVIII/XIX w.**

9. Materiały graficzne



3. Miejscowość

**KARŁÓW**

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **RADKÓW**

6. Współrzędne geograficzne

**50°28'30"N16°20'18"E**

7. Użytkowanie obecne

**MIESZKALNE**

**ROLNICZE**

8. Stan zachowania

**3**

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

**NAZWY:** Carolusberg (1737), Gross Carlsberg (1747–1857), Carlsberg (1830), Karlsberg (1887–1945), Karlewo, Kartów (po 1945 r.).

**HISTORIA:** Teren wokół Szczelница zagospodarowany był już na początków czasów nowożytnych. Wieś Kartów, składającą się z 12 parcel, założona została w 1730 r. w latach 60. XVIII w. wśród mieszkańców Kartowa wymieniano 25 chatupników i komorników. Kartów zaś był wsią kameralną. W 1804 r. we wsi powstało leśnictwo, a w 1813 r. siedziba nadleśnictwa. Od 1833 r. funkcjonowała tu szkoła katolicka. Oprócz drobnego rzemiosła, głównym źródłem utrzymania mieszkańców była turystyka. W 1845 r. w Kartowie znajdowały się 42 budynki, w tym szkoła, nadleśnictwo, 3 gospody i schronisko turystyczne. W 1885 r. we wsi mieszkało 225 osób. W miejscowości działało skromne zaplecze noclegowe i gastronomiczne.

Kartów został założony jako wieś o układzie wielodrożnym. Największe zmiany w układzie przestrzennym osady zaszły w II poł. XIX w., co wiązało się z rozwojem zabudowy mieszkalnej i usługowej. W jej krajobrazie architektonicznym wyróżnia się zabudowa mieszkalno-gospodarcza, zabudowa leśniczówki oraz budynki użyteczności publicznej. Pierwotny układ przestrzenny wsi jest nadal czytelny.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

1. Miejscowość	<b>KARLÓW</b>	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	<b>RADKÓW</b>	<b>HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI KARLÓW</b>	<b>ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA</b>
3. Powiat	<b>KŁODZKI</b>		
4. Województwo	<b>DOLNOŚLĄSKIE</b>		

**ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:**

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z intensywnego rozwoju infrastruktury turystycznej, zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;

**POSTULATY KONSERWATORSKIE:**

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie typowych cech zabudowy ziemi kłodzkiej, tj. bryły, formy, materiałów wykończeniowych (drewno, kamień, konstrukcja szkieletowa);
- dopuszczenie rozwoju infrastruktury turystycznej z jednoczesną kontynuacją lokalnej tradycji architektonicznej;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny.

**ŹRÓDŁA I LITERATURA**

**Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu**  
Rybka-Ceglecka, *Studium środowiska kulturowego gminy Radków, powiat kłodzki, woj. dolnośląskie*, Tom II, Wrocław 1999.

Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wunscheiburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.  
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.  
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.  
*Słownik geografii turystycznej Sudetów*, T. 13, *Góry Stołowe*, Warszawa 1996.  
Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

**Kartografia**

F.C. Werde, *Kreisgkarte...*, z poł. XVIII.  
Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.  
*Messtischblatt*, 1: 25 000, 3242 Lewin, 1881/1919.

Opracowanie załącznika:  
(data i podpis):

sierpień 2022 r.  
Kamil Pawtowski

